

DULCE ET DECORUM EST PRO PATRIA MORI

Tak takhle vznešeně začali psát svoji kroniku v roce 1867 divadelní ochotníci v podkozákovské obci Tatobity. Volně můžeme latinský text číst: Jak sladko a ozdobno jest za vlast zemřít. Od tohoto zápisu uplyne letos již stočtyřicet let. Jakoby symbolicky se z archivů vynořil další důkaz o zaujetí tatobitských občanů divadlem. Tehdejšímu družstvu Národního divadla v Praze odeslali v roce 1897 žádost o pomoc při vybavení „fundusu“ místního divadla. Nám tak jejich žádost poskytla obraz o složení obyvatel a možnostech obživy: „Veškeré občanstvo sestává tedy skoro ze samých domkářů, z lidu pracovního, jenž většinou v továrnách pracuje nebo doma málo již výnosným průmyslem sklářským se zabývá“. Od poloviny osmdesátých let devatenáctého století se zde brousily české granáty a o něco později se tu navlékaly korále. Na místní fáře se krátce zastavil novopečený kaplan Antonín Marek, kameník Josef Zeman tu tvořil svoje plastiky a na okraji obce se narodil 8. března 1898 František Xaver Drozen, který po svých rodičích zdědil hudební talent a sudičky mu vložily ještě nadání pro stavbu houslí. F. X. Drozen je vyrobil později pro Jana Kubelíka, Otakara Ševčíka, Davida Oistracha. Také vybavil nástroji kvartet Národního divadla. Rodná obec jej jmenovala čestným občanem Tatobit. Maminku Mistra Drozena, Filoménu -violencelistku a učitelku hudby, vyznamenal na zámku Sychrov Antonín Dvořák zlatou mincí za velice zdařilé hudební vystoupení. F. X. Drozen se později přátelil i muzicíroval s malířem a filozofem Janem Dědinou, který si tu v třicátých letech minulého století postavil vilku s ateliérem. Tu zde již nenajdete, ale můžete si odpočinout v jeho bývalé zahradě. Tady se také krátce seznámíte s jeho dílem. Životopisnými údaji vybavili informační tabule členové místního občanského sdružení „Dědina“, které vládne již devadesáti členy. Ze zahrady podnikal Mistr Dědina velmi časté vycházky do okolí. Občanské sdružení chce ve stopách jeho procházek postavit naučnou stezku, která by nesla malířovo jméno. Nebylo to poprvé co nádhra zdejší krajiny přilákala význačného malíře či básníka. Svoji procházku z Rovenska pod Troskami, přes Tatobity na Kozákov, popisuje i básník Svatopluk Čech. Když vyrazíte postupným stoupáním k lesu Slavka otevře se vám nádherný pohled k Troskám. Neodolal mu v sedmdesátých letech ani známý fotograf Zdenko Fejfar. Na jeho snímku, který vám prozradí citlivý vztah ke krajině a přírodě, znovu objevíte ostrůvky lesu Kobyla, podlouhlý hřbet Krtin s matným stínem někdejší kozákovské šachty kde rolník Václav Janus z Tatobit prodělal celé jmění s nadějí objevit uhlí. Vzdálený křížek u obce Žernov vám označí tragédii sedmi horníků, kteří zde zahynuli při dobývání vápna. Opuštěný a zarostlý lom nad Tatobitami nechá lehce odhalit tušené geologického tajemství Kozákova. Dole na konci vsi se v zeleni skrývá koruna památného stromu zdejší lípy nazývané Tisicileté. Loni tady měla premiéru začínající tradice – Slavnost lípy. V jejím stínu zazpíval dětský pěvecký sbor Jizerka ze Semil a pak poblíž kostela Junáci a děti zasadily nové odnože tatobitské lípy a nazvaly je Kilián a Hedvika dle pověsti. Letošní Slavnost lípy se koná v sobotu 23. června odpoledne ve 14 hodin. Do obce vedou nejrůznější cesty. I cyklistické. Nad vsí láká vzdálené návštěvníky maják kostela svatého Vavřince a majetnicky (i opatrovnicky) shlíží na domy úhledné obce. Možná s podobným zaujetím jako kdysi podučitel Věnceslav Metelka z Pasek nad Jizerou, když uprostřed noci poklekl na Kozákově a s pohledem upřeným na své hory se v duchu loučil. Cestoval totiž dostavníkem do Prahy, aby jako správný vlastenec popatřil za život město, jehož sláva hvězd se dotýká. Umřel v roce kdy v Tatobitech založili ochotnický divadelní spolek – 1867.

Petr Pešek 17.3.2007 (OS Dědina)